

STOPY MINULOSTI: ROZLUŠTĚNÍ KNIŽNÍCH ZNAČEK

Tato lekce je věnována tzv. ex libris, knižním značkám - individuálně navrženým razítkům, která odhalují osobnosti a životní příběhy jejich předchozích majitelů.

VÝUKOVÁ JEDNOTKA 3 – PŘEHLED

CÍLE VÝUKY

Analytická kompetence

↗ Žáci se naučí analyzovat a interpretovat vizuální zdroje, jako jsou knižní značky.

Kreativní úprava

↗ Rozvíjení tvůrčích dovedností při navrhování osobních a historických knižních značek.

METODIKA A PRŮBĚH

1. Analýza ex libris a biografii

↗ Žáci analyzují zadané knižní značky a čtou související životopisy. Na základě obou zdrojů vyprávějí životní příběhy majitelů knih.

2. Návrh knižních značek historických osobností

↗ Vytvoření individuálních knižních značek pro historické osobnosti.

3. Navržení osobního ex libris

↗ Žáci navrhnou vlastní knižní značku.

4. Prezentace a reflexe

↗ Žáci prezentují své knižní značky před třídou.

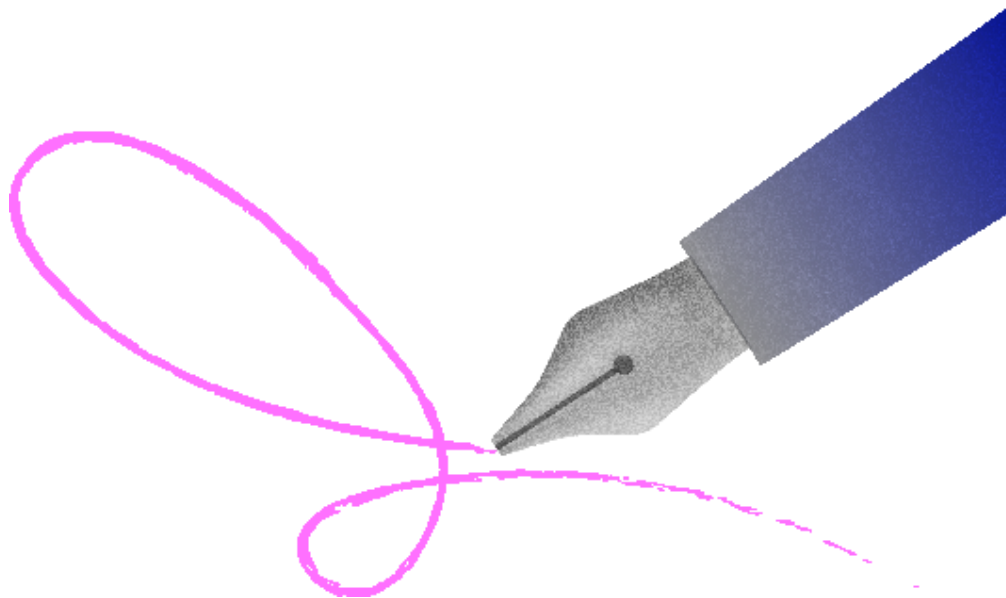
POUŽITÉ MATERIÁLY

PRACOVNÍ LIST PRO ŽÁKY:
Níže naleznete pracovní list pro tento úkol.

VÝUKOVÁ JEDNOTKA 3 – ÚVOD

VYSVĚTLIVKY A HISTORICKÉ SOUVISLOSTI

Tato výuková jednotka se zaměřuje na provenienční výzkum, který je ústředním tématem naší výstavy. Provenienční výzkum žákům otevírá svět za knihami tím, že osvětluje jejich původ a historii. Klíčovým prvkem výzkumu jsou ex libris – individuálně navržené značky vlastnictví knih, které nabízejí poučná nahlédnutí do osobnosti a životních příběhů jejich dřívějších majitelů. Tato malá umělecká díla jsou nejen svědectvím minulých časů, ale odrážejí rovněž sociální a kulturní identitu svých majitelů. Tato výuková jednotka umožňuje žákům aplikovat metody historického výzkumu v praxi a zároveň podporuje jejich kreativní a analytické schopnosti.

VÝUKOVÁ JEDNOTKA 3 – PRACOVNÍ LIST

STOPY MINULOSTI

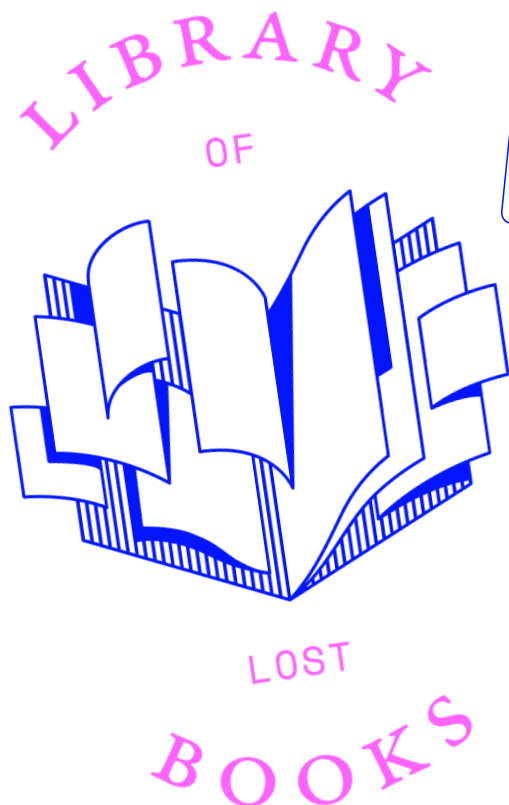
EXPERTI NA EX LIBRIS? OVĚŘTE TO!? OVĚŘTE TO!

↗ **Interpretace knižních značek jako pramenů:** Podívejte se na čtyři představené knižní značky a přečtěte si související biografické informace o jejich majitelích. Na základě obou zdrojů převyprávějte životní příběhy těchto osobností a použijte ex libris jako ústřední prvek při interpretaci jejich charakterů a životních událostí.

↗ **Návrh knižních značek historických osobností:** Navrhněte individuální ex libris pro Leo Baecka, Jenny Wilde, Adele Sperling nebo jinou osobnost ze světa vysoké školy, která na vás udělala zvláštní dojem.

↗ **Vytvoření vlastní knižní značky:** Navrhněte si svou osobní ex libris, která odráží vaši identitu a zájmy.

↗ **Prezentace:** Prezentujte své návrhy skupině.

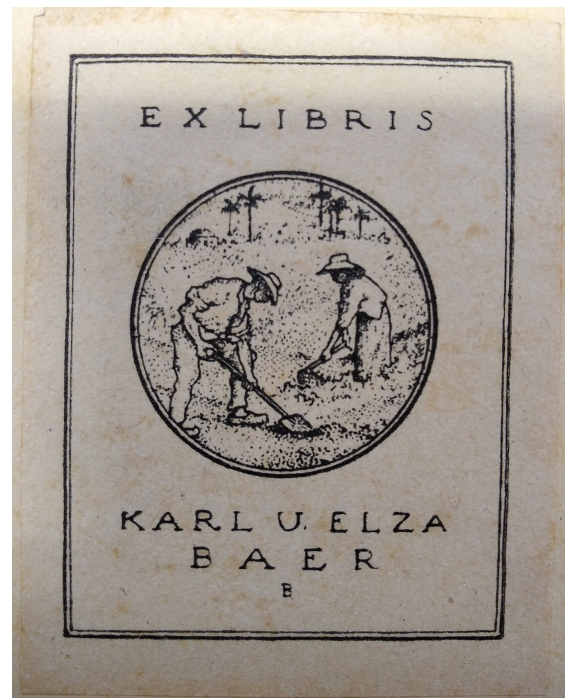

VÝUKOVÁ JEDNOTKA 3 – PRACOVNÍ LIST

STOPY MINULOSTI

KARL BAER

Karl Baer se narodil jako Martha Baer v roce 1885 a je jednou z prvních známých transgender osob. Baer se jako sociální pracovník angažoval za práva žen. Později pracoval jako zaměstnanec banky. Kvůli politické perzekuci ze strany národně socialistického režimu emigroval v roce 1937 do Palestiny, kde strávil zbytek života. Zemřel v roce 1956. Knižní značka Karla Baera je dvojí a reprezentuje nejen jeho, ale i jeho manželku Elzu Max (1887–1947). Motiv zobrazuje lidi při zemědělských pracích a vytvořil jej známý umělec Joseph Budko.

ARYE BEN-DAVID

Jeho knižní značka jako by se vracela k počátkům tradice knižních značek. Jak bylo v počátcích této tradice zvykem, jeho knižní značka obsahuje erb: strom s Davidovou hvězdou, po jehož stranách jsou dva lvi. Nad erbem se nachází verš ze žalmu 3:4, v němž král David, obklopený nepřáteli, vzdorně obhajuje svou důvěru v Boha: „Ze všech stran jsi mi však, Hospodine, štíteš, tys má sláva, ty mi pozvedáš hlavu.“ Arye Ben-David se narodil jako Leo Löwenthal v roce 1904. V roce 1934 emigroval do Palestiny, kde zpočátku pracoval na pomerančové plantáži. Po válce za nezávislost si našel práci na Ministerstvu obchodu a průmyslu a zároveň publikoval práce o hospodářství Země izraelské v době Mišny a Talmudu. Spisovatel zemřel v Jeruzalémě ve věku 75 let.

VÝUKOVÁ JEDNOTKA 3 – PRACOVNÍ LIST

STOPY MINULOSTI

ADA BERNHARD

Knižní značka Adelheidy Bernhard byla objevena v německojazyčném vydání básní Walta Whitmana. Sběratelka, která byla sama básnířkou, se narodila v Norimberku a v roce 1920 si ve věku 22 let vzala život. Protagonisty její knižní značky jsou korunovaná žena a dítě nesoucí stoh knih. Za zdí a na schodišti se nachází udržovaný les. Noční oblohu osvětlují hvězdy. Navzdory bohatému detailnímu vyobrazení neprozrazuje knižní značka snadno svůj význam. Slouží nosič knih ženě? Nebo prosí dítě svůj protějšek, který střeží přístup do jakési usedlosti či oplocené zahrady, o průchod? V každém případě knihy v této scéně nepochybně hrají velkou roli.

ZWI BACHERACH

Walter Zwi Bacharach uprchl se svou rodinou před pronásledováním Židů v Německu do Nizozemska v roce 1938, když mu bylo deset let. Krátce nato byla rodina deportována do terezínského ghetta a poté v roce 1944 do Osvětimi, kde byla zavražděna jeho matka. Otec, bratr Albrecht a on byli nakonec posláni na nucené práce do pobočného tábora koncentračního tábora Buchenwald. Když byl tábor na konci války zrušen, byl jeho otec zavražděn. Po osvobození emigroval Zwi Bacharach v roce 1946 do Palestiny a zapojil se do náboženského kibucového hnutí. V roce 1949 se oženil s Chanou, maďarskou ženou, která přežila holocaust. V roce 1953 se manželé přestěhovali do Tel Avivu a založili rodinu. Bacharach se stal učitelem, vystudoval historii a vyučoval jako historik moderních dějin na Bar-Ilanově univerzitě ve městě Ramat Gan. Zabýval se dějinami antisemitismu a holocaustu a v letech 2003 až 2007 byl ředitelem Institutu Leo Baecka v Jeruzalémě. Bacharach zemřel v roce 2014. Na jeho knižní značce je vyobrazen psací stůl, na němž se nachází staré knihy a glóbus. Na stěně visí obrázek plachetnice v plné rychlosti plavby.

